

7 DŮVODŮ PRO ARCHITEKTONICKÉ SOUTĚŽE

Veřejně investované prostředky se vždy ocitají pod drobnohledem. Jak je vynaložit efektivně, transparentně a zajistit kvalitní výsledek, ze kterého se budou těšit i další generace? Odpovědí na tuto otázku mohou být architektonické soutěže. Jejich výhody jsou nasnadě: jsou prověřené historií, dokážou ušetřit finance a jsou tím nejvhodnějším nástrojem ke komunikaci s veřejností.

O architektonických soutěžích panuje mnoho mýtů. Jsou prý drahé a složité na přípravu. Nejednen zadavatel veřejných zakázek se také obává toho, že nad jejich výsledkem díky působení odborné poroty ztratí moc. Jaká je ale skutečnost?

Důvody, proč by se měla soutěž o návrh stát primárním nástrojem k vytváření veřejného prostoru, je několik. Česká komora architektů (ČKA) uvádí sedm nejpádnějších z nich:

1. Historie

Architektonické soutěže mají bohatou historii, která sahá až do starověkého Řecka. První doložené soutěže pak zaznamenáváme v polovině patnáctého století v renesanční Florencii. Jejich rozkvět pak nastává od poloviny 19. století. Tímto způsobem byly vyprojektovány nejslavnější evropské stavby, jako jsou pařížská opera či londýnský parlament. První doloženou soutěží na území dnešní České republiky je soutěž na okružní třídu (Ringstrasse) v Brně (1861). Smysluplnost architektonických soutěží je tedy historicky prověřena. Léta praxe ukázala, že nadčasové a kvalitní stavby (například Národní divadlo, Národní muzeum či Národní technická knihovna) vzešly právě z nich.

2. Kvalita

Představte si hned několik, často desítky, návrhů, které jsou vypracovány na míru konkrétnímu zadavateli. Zohledňují jeho priority a předkládají různá řešení, která jsou promyšlená do detailů. Toto není sen, ale architektonická soutěž. Architekti ve svých návrzích vyhlašovateli předestrou své odborné znalosti, zkušenosti a také kus sebe sama. Rozmanitost řešení přináší bohatou možnost výběru, na jehož konci je kvalitní stavba.

3. Transparentnost

Veřejné zakázky jsou v České republice zadávány výběrovými řízeními v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek č. 134/2016 Sb. Veřejnost má ale mnohdy pocit, že většina výběrových řízení ve stavebnictví je zmanipulovaná. Vede ji k tomu přesvědčení, že u mnohých výběrových řízení je často dopředu známo, kdo zakázku získá. Zákon však nabízí i možnost vyhlášení soutěže o návrh jako jednu z cest, jakou stát a obce mohou kultivovat své prostředí. Díky svému promyšlenému konceptu, do kterého spadá i přítomnost převážně odborné a nezávislé poroty, která je garantem kvality výběru, či podmínka anonymity soutěžních návrhů, vede architektonická soutěž k informovanosti a zapojení veřejnosti, a tím i k potlačování korupce.

JOSEFSKÁ 34/6
118 00 PRAHA 1

+420 257 535 287
CKA@CKA.CZ
WWW.CKA.CZ

4. Komunikace a participace

Vypsání architektonické soutěže je jedinečnou příležitostí, jak zapojit obyvatele do architektonických a urbanistických plánů města či obce a vzbudit v nich zájem o veřejný prostor. Je nenahraditelným pojítkem mezi státem a jeho občany. S participací je proto vhodné začít co nejdříve a zohlednit ji již při přípravě zadání architektonické soutěže. O jejím průběhu pak vyhlášovatel informuje veřejnost a její propagací získává prostor nejen pro komunikaci s občany, ale i s médii. Vyhlášení výsledků pak doprovází výstava soutěžních návrhů, na níž se může veřejnost s každým z nich i s komentářem poroty obeznámit.

5. Úspora veřejných financí

Jedním z nejčastějších protiargumentů k uspořádání architektonické soutěže jsou finanční prostředky, které se na ni musí vynaložit. Je pravda, že soutěž není zadarmo. Náklady na ni se pohybují obvykle mezi 2-2,5 % z předpokládaných celkových investičních nákladů stavby. Avšak možnost výběru nejlepšího ze série předložených řešení znamená zásadní úsporu. Investice do architektonické soutěže se navíc mnohdy vrací již ve stadiu realizace. Jasně formulované zadání a návazně pak kvalitně vypracovaný projekt vedou k úspornému návrhu, eliminují změny během stavby a následné vícepráce. V neposlední řadě v soutěžních návrzích architekti počítají i s provozními náklady, které obchodní soutěže z principu málokdy zahrnují.

6. Odborná porota

Dobrý výsledek soutěže zajistí kvalifikovaná a proškolená porota. Města a obce přitom nemusí mít strach z toho, že s nimi porota nebude komunikovat a vybere návrh, který nebude vyhovovat zadání. V porotě sice převažuje nadpoloviční počet odborných a nezávislých porotců nad závislými porotci, ale město si zároveň samo určí nezávislé členy své poroty. Současně má také možnost požádat o doporučení ČKA. Práce nezávislé odborné části poroty je pak nejen o tom vybrat nejlepší řešení, ale vybrat je společně se závislými členy a důkladně s nimi výběr prodiskutovat. Vyhlášení výsledků možné až po nalezení shody všech členů poroty.

7. Servis ČKA

ČKA cíleně prosazuje upevnění pozice architektonických soutěží v oblasti výstavby. Nabízí proto bezplatný servis zadavatelům. Na webových stránkách Komory (www.cka.cz) je rovněž uveden seznam doporučených firem, jež se přípravou soutěží o návrh profesionálně zabývají a v sekci [Jak připravit soutěž](#) ČKA uvádí další vzorové a návodné materiály, které vyhlášovatelům usnadní orientaci v problematice soutěží.

JOSEFSKÁ 34/6
118 00 PRAHA 1

+420 257 535 287
CKA@CKA.CZ
WWW.CKA.CZ